

Juściński, Marcin / Michalec, Monika / Niezabitowska, Barbara

---

Wyniki badań ratowniczych w miejscowości Jeziorzany, stan. 19, pow. Ryki, woj. lubelskie

---

Archeologia Polski Środkowowschodniej 4, 139-143

1999

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARCIN JUŚCIŃSKI, MONIKA MICHALEC, BARBARA NIEZABITOWSKA

WYNIKI BADAŃ RATOWNICZYCH W MIEJSCOWOŚCI JEZIORZANY, STAN. 19, POW. RYKI, WOJ. LUBELSKIE

Stanowisko w Jeziorzanach zostało zlokalizowane podczas wiosennych badań AZP prowadzonych w 1998 r. Na piaszczystym wierzchołku wyniesienia położonego w dolinie Wieprza, w miejscowej tradycji znanego pod nazwą „Uroczysko Wilczysko”, „Ogrody” bądź „Wilcza Góra”, zaobserwowano smoliście czarną plamę spalenizny z bardzo dużą ilością fragmentów naczyń wczesnośredniowiecznych i pokruszonych kamieni oraz w pewnym oddaleniu od niego zaciemnienie w którym wystąpił materiał kultury trzcinieckiej. Ze względu na ogromne zagrożenie stanowiska, we wrześniu tego samego roku, na wniosek Państwowej Służby Ochrony Zabytków Oddział w Lublinie i z funduszu Generalnego Konserwatora Zabytków, podjęto ratownicze prace wykopaliskowe pod kierunkiem dr. hab. Andrzeja Kokowskiego.

Przebadano obszar o łącznej powierzchni 95 m². W wykopie nr 1 (68 m²) wyróżnione zostały obiekty nr 1-4, które stanowiły jedną całość składającą się na wczesnośredniowieczną „zagrodę”. Była to trzyczęściowa budowla długości około 12 m z dwoma pomieszczeniami o powierzchni około 21 m², przybudówką o powierzchni około 15 m² i paleniskiem oraz prawdopodobnie zadaszeniem-wiatą. Całość najpewniej pokryta była niezbyt stromym dachem.

Domostwo zostało zniszczone na skutek pożaru. Wypełnisko obiektów stanowiła warstwa intensywnej spalenizny. Występujące w dużej ilości w stropie obiektów kamienie, pochodzące najprawdopodobniej z konstrukcji dachu, wykazują ślady silnego przepalenia. Ślady wtórnego przepalenia widoczne są także na części ceramiki.

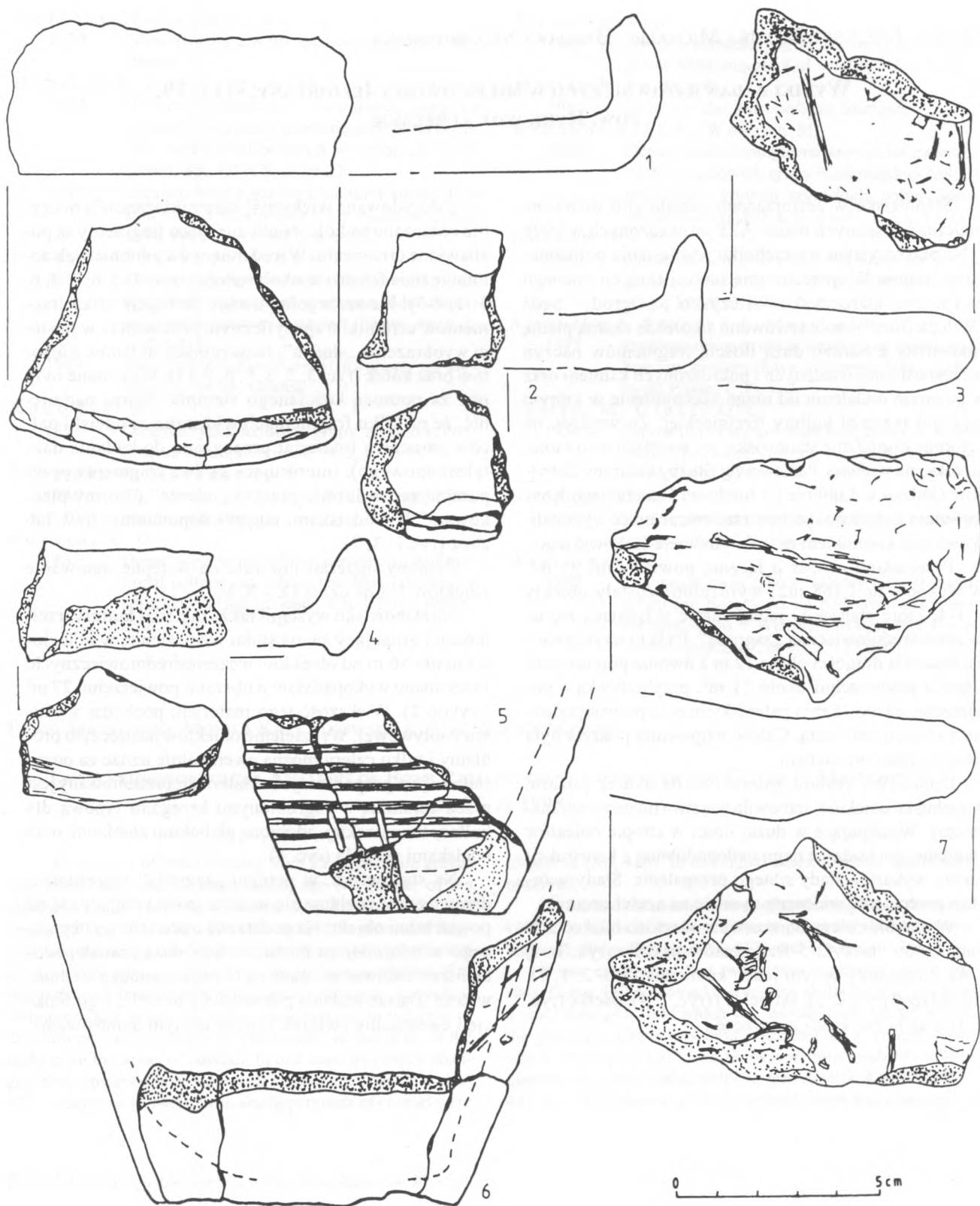
W obrębie całego domostwa znaleziono blisko 1500 fragmentów naczyń; 5 fragmentów prążnic (ryc. 1: 1, 2, 4); 2 przęśliki, w tym jeden kamienny (ryc. 2: 1, 7), nóż żelazny (ryc. 2: 5), skobel (?) (ryc. 2: 4), osełkę (ryc. 2: 3) oraz liczne kości zwierzęce.

Zdecydowaną większość ceramiki stanowią naczynia obtaczane na kole. Nieliczne tylko fragmenty są pozabawione ornamentu. Wśród motywów zdobniczych dominuje linia falista i dookólne żłobki (ryc. 1: 5, 6; 2: 2, 6; 3: 1, 4-7). Na szczególną uwagę zasługuje kilka fragmentów ceramiki o specyficznym ornamentem w postaci wyobrażenia „słońca”, fantazyjnych układów trójkątów oraz kółek (ryc. 3: 2, 3, 5, 6, 9-14). Wykonane były one za pomocą kościanego stempla. Warto nadmienić, że na kilku fragmentach widoczne są odciski palców garncarza (materiał przekazano do badania daktyloskopowego). Interesujące są dwa fragmenty przypominające w formie płaskie „talerze” („formy placzkowate”?) z odciskami najprawdopodobniej traw lub zbóż (ryc. 1: 3, 7).

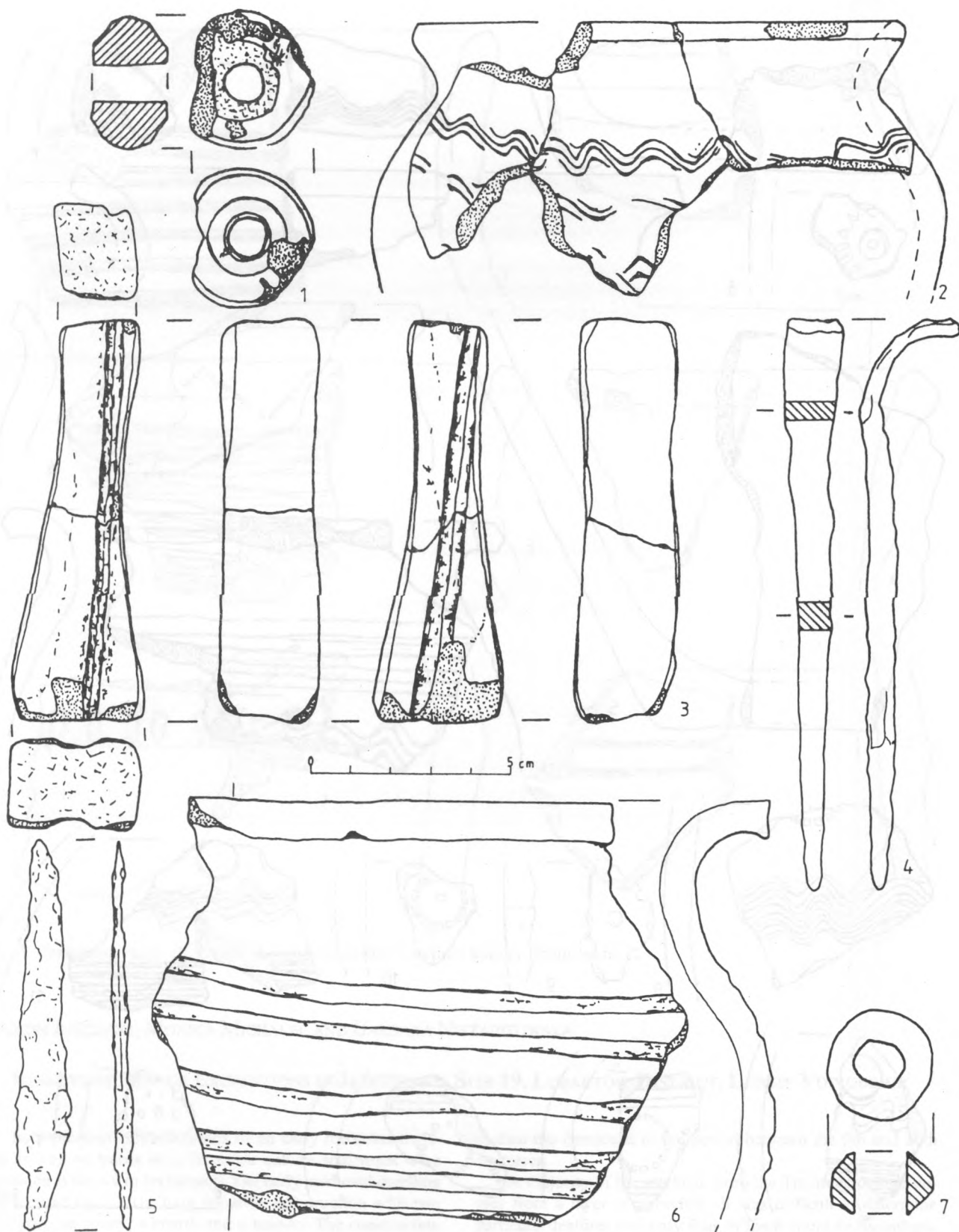
Zebrany materiał pozwala na wstępne datowanie obiektów 1-4 na okres IX - X w.

Na stanowisku wystąpił także materiał kultury trzcinieckiej grupujący się na stoku wzniesienia, w odległości około 56 m od obiektów wczesnośredniowiecznych. Przebadano wykopaliskowo obszar o powierzchni 27 m² (wykop 2). Większość tego materiału pochodzi z warstwy spływowej. Wydzielenie obiektów nastąpiło problemy i tylko cztery można ewentualnie uznać za pozostałości jam gospodarczych. Materiał reprezentowany jest przez ceramikę z pogrubionymi brzegami typową dla kultury trzcinieckiej, zdobioną głębokimi żłobkami, oraz odciskami stempla (ryc. 4).

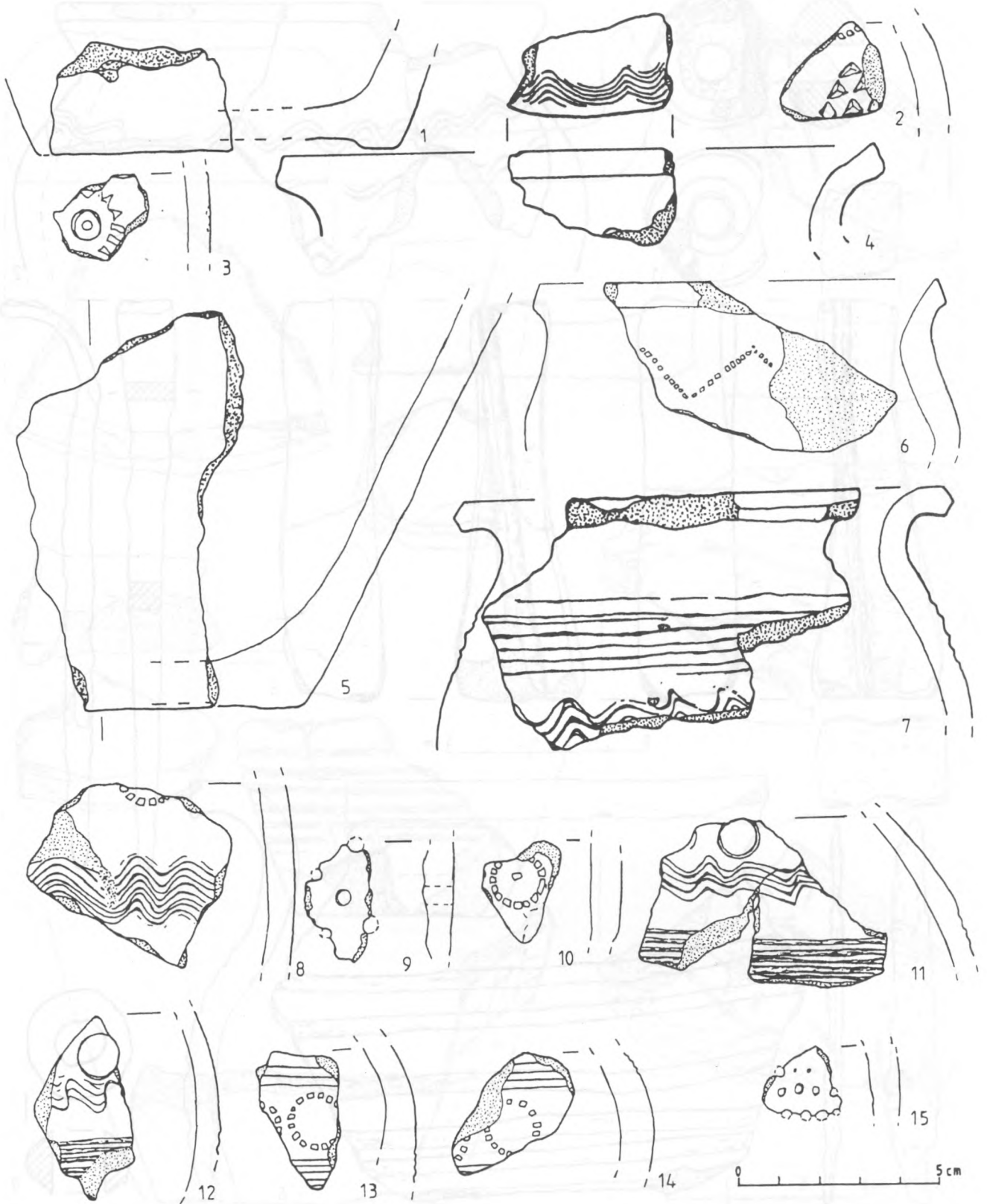
Na stanowisku, w pobliżu „zagrody” wczesnośredniowiecznej znajduje się jeszcze jeden rysujący się na powierzchni obiekt. Na podstawie materiału występującego w tym miejscu można z dużą dozą prawdopodobieństwa datować go także na okres wczesnego średniowiecza. Dalsze badania pozwoliłyby określić jego funkcję i ewentualny związek z przebadanym domostwem.

Ryc. 1. Jeziorzany, stan. 19, wykop 1, ob. 1-4. Fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej: 1, 2, 4 – prążnic; 3, 7 – form „plackowatych”; 5, 6 – naczyń.

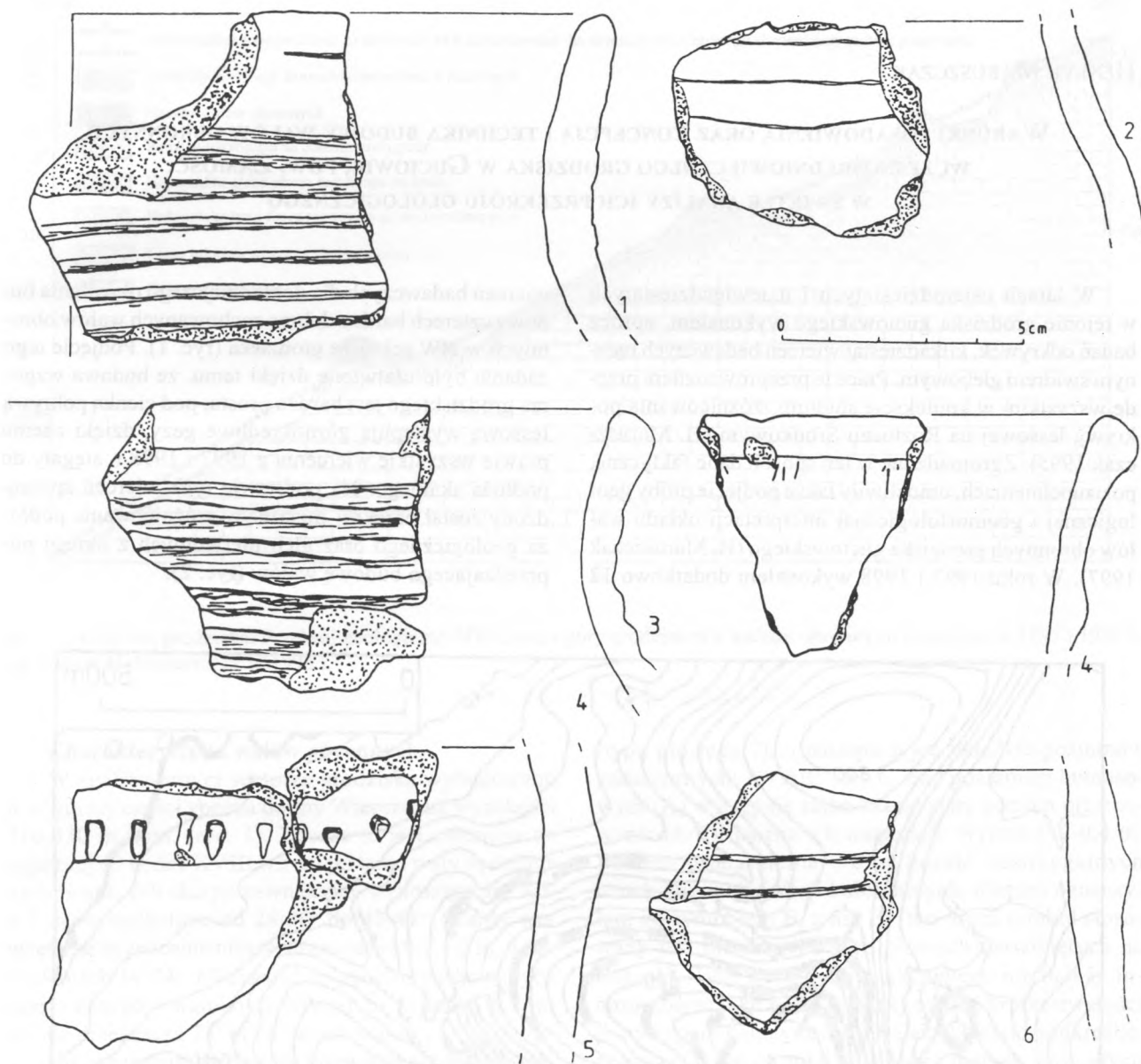

Ryc. 2. Jeziorzany, stan. 19, wykop 1, ob. 1-4. 1 - przęślik kamienny; 2, 6 - fragmenty naczyń; 3 - ośełka; 4 - skobel (?) żelazny; 5 - nóż żelazny.

Ryc. 3. Jeziorzany, stan. 19, wykop 1, ob. 1-4. Fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, w tym: 2, 3, 5, 9-14 – przykłady specyficznej ornamentyki; 9, 15 – naczyn sitowatych.

Ryc. 4. Jeziorzany, stan. 19, wykop 2: wybór ułamków ceramiki kultury trzcinieckiej.

MARCIN JUŚCIŃSKI, MONIKA MICHAŁEC AND BARBARA NIEZABITOWSKA

RESULTS OF RESCUE EXCAVATIONS IN JEZIORZANY, SITE 19, LUBARTÓW DISTRICT, LUBLIN VOIVODSHIP

In September 1998, remains of an early medieval dwelling as well as traces of a Trzciniec culture settlement were examined at site 19 in Jeziorzany. The early medieval dwelling was formed by a 12 m long tripartite construction with two chambers, an annex, a hearth and a lean-to. The construction was most probably covered by a not too steep roof, and was destroyed by fire. The artefacts obtained from the site allow us

to date the farmstead to the period between the 9th and 10th centuries.

A majority of the artefacts from the Trzciniec culture comes from a layer of deluvium. It was difficult to determine particular features and only four of them could be hypothesised to be remains of domestic pits.